

התח"י - התכנית החינוכית היחידנית – המלצות הורים 2013

הערה: המסמך מתייחס לילד המשולב בלשון זכר, והכוונה כמובן גם לילדה.

לפי חוזר מנכ"ל משרד החינוך לשילוב, בסוף חודש אוקטובר אמור כל מוסד חינוכי (גן/בית ספר) להגיש למת"א (מרכז התמיכה הישועי אזורי) תכנית חינוכית עבור כל ילד וילדה המשולבים בו יחידנית. כתיבת התח"י נעשית בדרך כלל ע"י מורת השילוב או מרכזת החינוך המיוחדת במסגרת החינוכית, בשיתוף עם המחנכת. ההורים מוזמנים לקרוא ולחתום שקראו והם מודעים לתכנית שנקבעה עבור הילד שלהם לאותה שנת לימודים. מקובל, אך אין זו חובה, לקיים בהזדמנות זו דיון בצרכי הילד ולהתחשב בעמדת הורים לגבי התמיכה, בהתאם למשאבים הקיימים במסגרת החינוכית ובמת"א.

כמו בכל נושא הקשור לשילוב: תשקלו היטב מתי כדאי ללחוץ על מנת לוודא שתקנה כלשהי בקשר לשילוב מיושמת בבית הספר שלכם, ומתי עדיף לא להתערב כדי לא לחבל במערכת היחסים העדינה עם הצוות החינוכי וההנהלה.

עם זאת, חשוב שנהיה מודעים לכך שחובת בית הספר להכין לילדנו תכנית חינוכית, וכי זו יכולה להיות הזדמנות להיפגש ולהכיר את הצוות, לדון באופן יסודי בצרכים של הילד, ללמוד מהן ההתאמות שמקובלות בבית הספר, מהם המשאבים העומדים לרשותו (הוראה מתקנת, טיפולים) ובעיקר - להשפיע על קבלת ההחלטות לגבי השילוב שלו ולדאוג לאינטרסים שלו.

לפי התקנות, ההורים אמורים לחתום על המסמך כהוכחה שעיינו בו ואף לקבל העתק ממנו. במידה ויש לכם ביקורת או תוספת חשובה על המסמך, ביכולתכם לרשום הערות ליד החתימה או לצרף מסמך שהכנתם מראש.

חשוב לוודא, שקיומה של הסייעת המשלבת מצויין במפורש כאמצעי להשגת מטרות התח"י, ושמיילוי תפקידה כולל תיווך חברתי בהפסקות. כך, למשל, אם היא אינה מתאימה לתפקידה, או אינה מבצעת אותו כהלכה, ניתן יהיה להשתמש בתח"י כמסמך משפטי בבואנו לדרוש את החלפתה.

כדאי לוודא שנרשמו בתח"י שעות השילוב שהילד יקבל (הוראה מתקנת, טיפולים במידה וקיימים).

פירוט בהמשך המסמך. במידת האפשר, רצוי לצרף בתח"י פירוט של ההתאמות הלימודיות (בבחינות ובשיעורי הבית).

כדאי לקיים את הדיון במהלך אוקטובר, כמהלך של היכרות עם צרכי הילד ועם האפשרויות הקיימות בבית הספר לענות עליהם, אך אין לחשוש אם זה נעשה באיחור קל.

כתיבת התח"י והגשתה

המת"א נותן לבית הספר/גן הנחיות איך להכין את התח"י: הוא מעביר למחנכת/גננת טופס (בכל מת"א נהוג טופס קצת אחר) ובו טבלה למילוי, המתייחסת לרמת התיווך החברתי והלימודי שהילד זקוק לה, מוגנותו ועצמאותו, וכן עליה לציין תחומי חוזק וקושי. בגילאי בית ספר נדרשת לעיתים התייחסות ליכולות האקדמיות ולקשיים ספציפיים בהתמודדות עם מטלות הלימוד וכדומה. הטבלה מחולקת לכמה סוגי יעדים אליהם מתכוונים להגיע באותה שנה, ולאמצעים (באופן כללי מאד) להשגת אותם יעדים (ניתן לפרט ככל הנכנס בטבלה, ולהציע מסמכים נספחים במידת הצורך). בתכנית יצוינו סוגי ההתאמות שהילד יקבל, הטיפולים ושיעורי העזר וכן חלוקת התפקידים בין המחנכת והסייעת המשלבת.

הערה: יש לציין שלפי הנחיות משרד החינוך מטרותיה של התכנית מתייחסות רק לשנה אחת, ועובדה זו היא בעייתית, כי אין זה סביר לקצוב את הקשיים של הילד ולענות עליהם בטווח של שנת לימודים אחת. זה ברור לכל מי שעובד עם הילד ומכיר אותו. התח"י הוא טופס אחיד שמיועד לכל הילדים המשולבים, ואינו מותאם ספציפית לילדים שלנו. אין צורך להילחץ מכך.

המוסד החינוכי אמור לכנס דיון של הצוות הבין-מקצועי (מחנכת ומורת השילוב ויתכן בעלי מקצוע נוספים) – ההרכב לפי החלטת המנהלת) כדי לחבר את התח"י לכל ילד משולב בנפרד. וזאת, כחודשיים אחרי תחילת שנת הלימודים ולא מייד בראשיתה, על מנת לאפשר לצוות להכיר את הילד. כאמור, מועד ההגשה הוא סוף אוקטובר, ולכן אפשר מייד אחרי סוכות להציע למחנכת בעדינות לעיון טיטה של תח"י שהכנתם בהתעצות עם השילוב הצוות הטיפולי שלכם.

כאמור, לפי התקנות, המוסד החינוכי יכול להזמין את ההורים לדיון על מנת שיתרמו מהידוע להם, אבל יתכן שיזמינו אתכם רק לקרוא את התח"י המוכן, או שלא יזמינו אתכם כלל. לכן, אם חשוב לכם לנצל את

ההזדמנות לדיון יסודי, כדאי לציין זאת מראש בפני המחנכת. באפשרותם של ההורים להביא בעל מקצוע מטעמם לדיון, וכן על הצוות לתת את הדעת על כל מסמך שההורים יביאו אשר משקף את צרכיו של הילד, כגון דו"ח טיפול, בדיקה או אבחון. אנו ממליצים להציע ברוח טובה לקיים את המפגש, ולהיות סבלני אם בית הספר אינו מקיים אותו בזמן, כל עוד הוא חיובי ביחס לשילוב. במידה ונתקלתם בבעיה משמעותית אנא עדכנו אותנו.

שעות השילוב

חלק מהתמיכות שניתנות לילד מגיעות מהמתי"א, וחלקן מגיעות מסל השילוב של בית הספר. ידוע לנו כי משרד החינוך מזכה ילד עם לקות מורכבת שמשולב באופן יחידני ב-2.7 שעות שילוב בכל שבוע, כלומר 3 שיעורים בשבוע.

לא מדובר בשעות סיוע, שהן שעות עבודתה של הסייעת המשלבת, אלא בשעות הוראה מתקנת ו/או טיפולים פארא-רפואיים. יש לציין שניתן לקבל רק משאבים הקיימים במסגרת החינוכית (או במרכז הטיפולים הישבי כאשר מדובר בגילאי הגן). כלומר, שאם אין שם קלינאית תקשורת לא ניתן לקבל טיפול כזה.

שימו לב: שעות אלה אינן חלק ממכסת השעות הבית-ספרית, שממנה מקצים שעות הוראה מתקנת וטיפולים לכלל ילדי בית הספר, אלא הן רשומות במתי"א באופן אישי על שם הבן/ת שלכם. יתכן שהנחיה זו אינה מיושמת ואינה מוכרת בבית הספר. אם כך, אנו ממליצים ליידע את מנהלת בית הספר, ולהציע שתשאל את מנהלת המתי"א על "שעות השילוב הדיפרנציאליות" האמורות להיות אצלה עבור בנכם/בתכם.

אם יש לכם שאלות אתם מוזמנים להתייעץ עם ועד ההורים המשלבים לילדים עם אוטיזם. את המסמך המלא בדבר התח"י ופרטים נוספים תוכלו לקבל בכתובת: yaelsdesk@gmail.com כמו כן, אתם מוזמנים לפנות לבית לורן 03-6703077 או למרכז למשפחה באזור מגורייכם. בהצלחה.